GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 269. *Mercurĭ, 4 (16) Decemvre.* **1885.**

Braşovŭ, 3 Decemvre 1885.

Ḑicŭ unii că dualismulŭ austro-ungarŭ nu a fost atâta idea lui Deak, câtŭ mai multŭ a lui Bismarck. Adevĕrulŭ este, că acestŭ omŭ de statŭ prusianŭ a sfătuitŭ, încă înaintea rĕsboiului din 1866, pe Austriacĭ sĕ strămute punctulŭ de gravitare alŭ împĕrăţiei la Buda. Orĭcum ar fi însĕ, faptŭ este, că dibaciulŭ cancelarŭ s'a sciutŭ şi se scie folosi de minune de divisiunea monarchiei austriace în două state, spre a o ţiné în frêu şi a o esploata în favorulŭ politicii germane.

Ca sĕ întrebuinţămŭ unŭ esemplu din propriele nóstre păţanii, vomŭ ḑice că principele Bismarck, de câte orĭ vrea sĕ paraliseze o acţiune a monarchiei nóstre, care nu este după gustulŭ sĕu, scie sĕ sădéscă intrigĭ între Pesta şi Viena, cam cum se pricepŭ la noi d-nii Tisza-Trefort sĕ 'nvrăjbéscă Blaşiulŭ cu Sibiulŭ, de câte orĭ e vorba de o acţiune comună naţională a Românilorŭ.

In timpulŭ celŭ mai nou, de când s'a proclamatŭ la Filipopolŭ şi Sofia uniunea bulgară, s'a observatŭ, că pressa germană se ocupă mai multŭ ca altădată de curentulŭ ideilorŭ celorŭ din Viena şi Peşta, punêndu-le faţă'n faţă. Foile bismarkiane înregistrau cu multă plăcere faimele despre neînţelegerĭ ce s'ar fi ivitŭ în politica esterióră între ministrii ungurĭ şi comitele Kalnoky.

Indată la începutulŭ sesiunei din anulŭ acesta a delegaţiunilorŭ s'au şi manifestatŭ unele îngrijirĭ din partea Maghiarilorŭ, ca nu cumva politica comitelui Kalnoky sĕ se depărteze de linia trasă prin alianţa încheiată la 1879 între Bismarck şi Andrassy. Ei se plângéu, că nu s'a accentuatŭ destulŭ de tare în mesagiulŭ tronului, că basa politicei austro-ungare este numai şi numai alianţa cu Germania. Dar a rĕmasŭ lucrulŭ la atâta. Despre retragerea lui Kalnoky şi despre înlocuirea lui cu Kallay, n'a mai fostŭ nicĭ o vorbă. Delegaţii ungurĭ au votatŭ încredere condiţionată lui Kalnoky, au strigatŭ „éljen“, când au aflatŭ de declaraţiunea de rĕsboiu a lui Milanŭ, şi pressa maghiară a aplaudatŭ demersulŭ cu misiunea lui Khevenhüller.

Negreşitŭ că érăşĭ numai cu scopŭ, de a înăspri relaţiunile Vienei cu Pesta, oficiosulŭ „Post“ din Bertinŭ şi „National-Zeitung“ rĕspândescŭ din nou faima, că posiţiunea comitelui Kalnoky este sdruncinată, din causă că nu se póte înţelege cu ministrii ungurĭ.

Ḑiarulŭ „Post“ sĕ vêră chiarŭ între dualiştĭ, aruncândŭ şi pe Kalnoky într'o căldare cu ministri din Pesta, susţiindŭ că se tractéză de o cértă casnică între politicii maghiarĭ, carĭ arŭ vrea sĕ ajute Serbiei şi regelui Milanŭ, dér nu o potŭ din causa lui Kalnoky, care n'are destulă autoritate şi destulŭ curagiu.

Prin urmare totŭ în capulŭ lui Kalnoky se spargŭ tóte. Se vede că Bismarck nu e destulŭ de mulţămitŭ cu acestŭ „Ungurŭ“ din Moravia şi ar vrea pe vr'unulŭ dintre Ungurii neaoşĭ à la Kallay, cu carĭ se scie înţelege mai bine, ceea ce póte mărturisi şi comitele Andrassy.

Se vede că fructele politicei cancelarului germanŭ începŭ a se cóce, de vreme ce caută încă de acum bunĭ culegĕtorĭ, cari sĕ nu se depărteze dela „basa“ acestei politice. Cei din Peşta sunt fórte simţitorĭ pentru orĭce avertismentŭ ce le vine directŭ séu indirectŭ dela Berlinŭ, dovadă e mâhnirea lui „Pester Lloyd“, că cei din Berlinŭ începŭ a încreţi fruntea, atribuindŭ ministrilorŭ maghiarĭ intenţiunea de a rĕsturna pe comitele Kalnoky şi lăsândŭ sĕ se véḑă printre şirele pressei lorŭ nemulţămirea, pentru că Ungurii încurcă lucrurile fără sĕ facă nicĭ o trébă.

Din ce în ce devine mai enigmatică tótă atitudinea politicei germane faţă cu Austro-Ungaria şi „Pester Lloyd“, póte că fără sĕ vrea, vorbesce sincerŭ într'unŭ momentŭ de supĕrare, când ḑice, că cu speranţa, ca comitele Kalnoky sĕ tragă vr'unŭ folosŭ din alianţa cu Germania pentru interesele monarchiei nóstre, trebue se stămŭ rĕu de totŭ, deórece pressa germană ia partea Bulgariei şi totŭ mai multŭ se pronunţă în contra politicei orientale a comitelui Kalnoky.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Belgradŭ, 13 Decemvre. Guvernulŭ sêrbescŭ schimbă continuu note cu Turcia, pentru a tracta cestiunea de pace. — Erĭ circula sgomotulŭ despre încăerărĭ ale Sêrbilorŭ cu Bulgarii, fiindŭ aceştia bătuţĭ. Astfelŭ se vorbea despre o luptă la Knazevacz şi alta la Pirotŭ. Aceste sgomote se desmintŭ.

Viena, 13 Decemvre. Se asigură, că tóte puterile, Anglia, Francia şi chiarŭ şi Turcia consimtŭ sĕ se trimétă împuterniciţĭ militarĭ pentru fixarea unei zone neutrale între trupele sêrbescĭ şi bulgare.

Belgradŭ, 13 Decemvre. Regele a declaratŭ, că numai în celŭ mai estremŭ casŭ se va despărţi de ministri sĕi. Consiliulŭ de aḑi a luatŭ acésta la cunoscinţă şi hotărî se amâne diferenţele ce esistă în cabinetŭ până după resolvarea cestiunii păcii. — Unŭ raportŭ confidenţialŭ din Nişŭ, destinatŭ pentru informarea guvernului, anunţă de erĭ: Milităresce stămŭ acum multŭ mai bine decâtŭ Bulgarii. Horvatovicĭ a însufleţitŭ din nou armata. Avemŭ ómenĭ şi muniţiune din destulŭ. La 6 c. sentinele bulgare au ocupatŭ posiţiunea dela Sinoglave, pe o înălţime de 3000 de urme. Ómenii rĕmaşĭ îndĕrĕtŭ din ântêia chiămare, în numĕrŭ de 45,000 ostaşĭ, sosescŭ dela 13 până la 17 c. în posiţiunĭ.

„Post“ din Berlinŭ, care are legăturĭ cu cancelarulŭ germanŭ şi despre care se ḑicea, că este ḑiarulŭ favoritŭ alŭ împĕratului Vilhelm, judecă atitudinea monarchiei austro-ungare în afacerea sêrbo-bulgară în următorulŭ modŭ fórte semnificativŭ:

„Atitudinea şovăitóre şi nedibace pâna la uimire, care încércă sĕ nege chiar propriulŭ ei pasŭ, se explică de unele părţĭ dintr'unŭ *contrastŭ de vederĭ în Viena şi în Pesta*, anume între guvernulŭ pentru afacerile comune ale Austro-Ungariei din Viena şi între guvernulŭ Ungariei din Pesta. Guvernulŭ Cislaitaniei din Viena nu se ia în considerare în urma modului, cum s'a desvoltatŭ în faptă dualismulŭ. Maghiarĭ stau în fruntea guvernului comunŭ din Viena şi se 'nţelege de sine că şi în fruntea guvernului localŭ din Pesta. E vorba aşadêră de o *cértă casnică a politicilorŭ maghiarĭ*. Probabilŭ, că contele *Kalnoky* a mersŭ *prea departe* cu promisiunile date regelui Milanŭ, aşa că elŭ a trebuitŭ sĕ ajute, pe când elŭ nu a avutŭ precauţiunea şi nicĭ autoritatea în propriulŭ sĕu statŭ, şi póte că nicĭ curagiulŭ faţă cu guvernulŭ sêrbescŭ, d'a interveni astfelŭ, ca intervenirea lui se fiă spre folosŭ“.

SCIRILE ḐILEI.

Mai alaltăerĭ Curia s'a ocupatŭ cu cestiunea pretinsei »Irredente române« „Ministrulŭ de justiţă a provocatŭ tribunalele regescĭ, ca pe basa moţiunei procurorului reg. sĕ trimiţă judţĭ de instrucţiune, pentru împedecarea lăţirei „proclamaţiunilorŭ revoluţionare. Mai multe tribunale au satisfăcutŭ acestei provocărĭ, altele ér au ţinutŭ în suspensŭ hotărîrea, ce avea sĕ o aducă în acéstă privinţă, până când s'a ivitŭ vr'unŭ casŭ concretŭ, ér tribunalulŭ din Lugoşŭ, a respinsŭ moţiunea procurorului, şi a denegatŭ trimiterea unui jude de instrucţiă. Tabla regéscă a aprobatŭ decisiunea tribunalului din Lugoşŭ; Curia regéscă, unde a apelatŭ advocatulŭ comitatensŭ, (fişcalulŭ) şi ea a aprobată în şedinţa de erĭ decisiunea tribunalului, pentru că *tribunalulŭ nu este datorŭ a lua dispositiunĭ preventive*, şi pentru că o afacere, ce se află în stadiulŭ cercetării prealabile nu aparţine activităţii tribunalelorŭ, ci a divităţii judţilorŭ de instrucţiune.«

—0—

In ḑiarele maghiare aflămŭ, că ministrulŭ a dispusŭ *maghiarisarea* numelorŭ comunelorŭ germane de mai josŭ din comitatulŭ Eisenburg: Sulzrieger în *Sóshegy*, Hochard în *Dombhát*, Wiesfleck în *Rétfalu*, Oberdorf în *Órállás*, Willesfor în *Villámos*, Schmiedreith în *Határfő*, şi altele vre-o douĕḑecĭ. Ĕtă furia de maghiarisare! Décă acum va veni soldatulŭ cu mapa sa de orientare, înzadarŭ va căuta după comuna Schmiedreith, căcĭ nu va mai afla o. Zadarnică e însĕ şi acéstă muncă de maghiarisare: sate, ape, munţĭ, şesurĭ vorŭ rĕmâné ceea ce au fostŭ.

—0—

Din paşalîculŭ *Bistriţei* se scrie ḑiarului „S. D. Tgbl.«: »Comisiunea administrativă a comitatului a provocatŭ — prin inspectoratulŭ scolarŭ — comisiunea industrială, care a ţinutŭ o şedinţă la 3 Decemvre n., ca pe amêndoi profesorii dela scóla industrială, I. Schuster şi A. Silex, sĕ-i concedieze imediatŭ, deórece ei, deşi suntŭ institutori poporalĭ, dela anulŭ 1872, nu posedŭ nicĭ o diplomă de capacitate pentru predarea instrucţiunei în limba maghiară. Comisiunea sĕ nu cumva sĕ încerce a trăgăna afacerea séu a scăpa de ea pe căi piedişe, căcĭ orĭce *recursŭ* şi orĭ ce representaţiă *nu va folosi* câtuşĭ de puţinŭ.«

—0—

Ni se scrie din *Rodna-vechiă*: »Suntŭ vre-o trei sĕptĕmânĭ, când într'o Dumineĉă séra mai mulţĭ „patrioţĭ,« între carĭ şi inginerulŭ Szel. G. şi subjudele Soly. M., însufleţiţĭ de succesele ce obţinură cu denunţările publicate în „Gazetă«, se puseră pe petrecere, ferbelŭ şi bĕutură, ţinêndŭ până a doua ḑi diminéţa la 9 óre. Băgênd de veste, că se făcuse de multŭ ḑiuă, porniră spre casă fórte »luminaţĭ“. D. Sz., vestitulŭ inginerŭ al arestului, cât ce a eşit la largŭ, începŭ a mĕsura strada dintr'o margine într'alta. Când a ajuns acasă, nu sciu prin ce întêmplare, dér dau cu socotéla, nu mai era singurŭ, ci cu 5 cânĭ după elŭ. Bieţii lucrătorĭ băeşĭ, carĭ îlŭ aşteptau sĕ le dea cele de lipsă pentru o sĕptĕmână, fiindŭ şefulŭ lorŭ, cum îlŭ vĕḑură în acéstă stare, după ce-lŭ liberară de cei 5 tovarăşĭ, s'au întorsŭ în alte părţĭ. D. Sol. cu unŭ altulŭ apucase altă direcţiune, şi cugetândŭ, că în fiecare stâlpŭ dela gardŭ séu dela porţĭ vede unŭ agitatorŭ bunŭ de pedepsitŭ, se oprea la fiecare stâlpŭ, îlŭ esamina şi décă observa că s'a înşelatŭ, se repeḑea la altŭ stâlpŭ de cealaltă parte a stradei şi astfelŭ ajunse până la casa unui doctorŭ de aci. Vrêndŭ sĕ cerce tăria bastonului, îi sparse de-arêndulŭ ferestrele. Era pe la 10 óre şi încă n'ajunse acasă, căcĭ căḑêndu-i bastonulŭ şi neavêndŭ încredere în puterile sale, se oprise în locŭ şi medita, cum 'şĭ-ar putea ridica bastonulŭ fără sĕ se plece. Numai târḑiu unŭ sătênŭ, ce trecea pe lângă elŭ, îi ridică bastonulŭ şi i-lŭ dete, scăpându-lŭ de chinŭ. După multă trudă şi ostenélă ajunse acasă şi culcându-se dormĭ până a doua ḑi. Părţile împricinate din acea ḑi după ce au perdutŭ timpulŭ şi banĭ cu drumulŭ, s'au întorsŭ acasă, pentru ca a doua óră sĕ se înfăţişeze, de cumva vorŭ fi mai norocoşĭ. Şi sĕ notămŭ bine, că aceştĭ »patrioţĭ« au şi o filială a »Kulturegylet«-ului în locŭ. Bine ar fi, ca cei competenţĭ şi foile maghiare sĕ ia notiţă de asemenea scene, ér nu numai sĕ calumnieze.«

—0—

Sub titlulŭ »Cine cumpĕră case eftine?« scrie „Luminătorulŭ«: »Ḑilele de aurŭ, în care *Seghedinulŭ* înnota în banĭ, au sburatŭ şi se pare că nu e mare plăcere a posede case nouĕ în Seghedinŭ. Anume în ḑilele trecute *o casă mare* frumósă *se vêndŭ cu cincĭ florinĭ* v. a. pre calea licitaţiunii publice; éră altele nu s'au pututŭ vinde

niciđecum. Se đice, că proprietarii de case din Seghedinŭ arŭ avé de gândŭ a se ruga de guvernŭ sĕ se colecteze pentru proprietarii de case seghedinenĭ unŭ fondŭ de ajutorire. Se póte că acestŭ fondŭ se va întrebuința astfelŭ, đice éră o fóiă unguréscă, ca fiă-cărui proprietarŭ de case sĕ se pună la disposițiune o sumă mai mărișóră, carea sĕ o pótă elŭ oferi acelui omŭ, care va voi sĕ cumpere dela elŭ casa sa. Noi însĕ credemŭ, că e mai lesniciosŭ și mai sigurŭ a otărî în comitatele române anumite procente de aruncŭ, din care apoi sĕ se plătéscă datoriile falnicilorŭ Seghedinenĭ, și proprietarii vorŭ avea case libere, éră Seghedinulŭ va înflori spre mărirea patriotismului. Insĕ nu mai repețimŭ propunerea, pentru că ađĭ la noi nu e consultŭ a zugrăvi diavolulŭ, mai alesŭ în formă de aruncŭ comitatensŭ.“ — Și nicĭ sĕ nu se đică a doua óră, că »patrioții« suntŭ în stare s'o facă și acésta.

—0—

In 12 Decemvre s'a alesŭ unŭ deputatŭ în cerculŭ ântêiu electoralŭ alŭ *Agramului*. Oposițiunea a învinsŭ, alegêndu-se *Derencsin*. Alegĕtorii l'au ridicatŭ pe umerĭ și cu stégurĭ naționale în frunte și cu strigărĭ de »Zsivio“ trecură în modŭ demonstrativŭ pe dinaintea palatului Banului. Ajunsŭ acasă, Derencsin ținŭ unŭ discursŭ, în care accentuà, că prin acéstă alegere națiunea protestéză în contra prefacerii Croației în pașalîcŭ alŭ unui streinŭ. Maghiaronii, pe carĭ îi usturà rĕu acéstă alegere, au de gândŭ sĕ protesteze în contra ei, sub pretestŭ, că s'arŭ fi terorisatŭ alegĕtorii.

—0—

Guvernulŭ din *Londra* a primitŭ rapórte îngrijitóre din *Egiptulŭ de susŭ*. Mai multe despărțĕminte de trupe engleze au fostŭ încungiurate și măcelărite de inimicĭ. Guvernulŭ pregătesce sĕ triméță în Egiptŭ câtŭ mai iute unŭ mare numĕrŭ de trupe.

DISCURSUL DEPUTATULUI NAȚIONAL V. BABEȘŬ

în ședința de Sâmbătă 12 Dec. a. c. a dietei ungare relativŭ la proiectulŭ de lege alŭ guvernului pentru prelungirea mandatului deputuțilorŭ la cincĭ anĭ, și cu unŭ adausŭ la propunerea deputatului D. Szilágyi, din stânga estremă.

Onorabilă Casă representativă! Nu mi-a fostŭ intențiunea a vorbi la proiectulŭ de lege de pe tapetŭ, decâtŭ atâta că nu'lŭ primescŭ. Motivarea acestui votŭ au făcut'o mulțĭ, mai bine și mai pe largŭ decâtŭ puteam eu s'o facŭ. Dér d-lŭ ministru-președinte în discursulŭ sĕu de alaltaerĭ, vorbindŭ despre votulŭ secretŭ la alegerĭ, s'a esprimatŭ cu tótă solemnitatea în contra aceluia, aducêndŭ motive de-o importanță ce nu póte fi trecută cu vederea, đicêndŭ adecă, că niciodată nu va primi votulŭ secretŭ, ântêiu, căcĭ elŭ s'a doveditŭ prin esperiență că-i neeficace în contra abusurilorŭ, ér a doua specialminte din punctulŭ de vedere alŭ ideei de statŭ maghiarŭ, fiind acela o instituțiune de de celŭ mai mare pericolŭ.

Acilea trebue sĕ-mĭ facŭ observațiunile mele: Deja d. deputatŭ D. Szilágyi a reflectatŭ, că ambele motive aduse de d. ministru stau în contrađicere, deórece nu se póte, ca votulŭ secretŭ sĕ fiă și fără efectŭ și fórte periculosŭ; va trebui decĭ d. ministru-președinte se rĕmână cu una din două, și eu credŭ că va alege cea din urmă, adecă cumcă votulŭ secretŭ este periculosŭ ideei de statŭ maghiarŭ. Acésta convine politicei sale; căcĭ prin asemenea argumentŭ face efectŭ în multe părțĭ.

Dl. D. Szilágyi nu a aflatu cu cale a întrá in discusiune mai specială a acestui argumentŭ alŭ ministrului; eu însĕ ținŭ, că nu ne este permisŭ a ne da la-o parte dinaintea acestei cestiunĭ. Căcĭ — ce cuprinde ea in sine? Cuprinde acea mărturisire, că parlamentarismulŭ la noi nicĭ-odată nu va puté sĕ fiă adevĕratŭ, că acela pururea va trebuí sĕ fiă falsŭ, căcĭ vrêndŭ a fi adevĕratŭ, va aduce periculŭ ideei de statŭ maghiarŭ.

Lucrulŭ are importanța sa. Celŭ puțin este unulŭ dintre acele argumente, carĭ facŭ efectŭ, de carĭ d-lŭ ministru-președinte pururea s'a servitŭ întru esécutarea cu succesŭ a politicei sale. De câte orĭ guvernulŭ vrea sĕ scótă la cale o tendință séu mĕsură în dauna țĕrii, elŭ o forțéză cu aceea, că de nu, idea de statŭ maghiarŭ este în periculŭ! Décă ar fi cum pretinde Dl. ministru-președinte, atuncĭ basa instituțiunilorŭ nóstre niciodată n'ar mai poté fi morala și dreptatea, și atuncĭ eu întrebŭ: cum va puté acestŭ statŭ a fi unŭ statŭ de dreptŭ și de cultură? Apoi numai atare este îndreptățitŭ a fi și tocmai d'aceea cu toții tindemŭ la atare. Și décă într'adevĕrŭ ar esista acelŭ rĕu, pretinsŭ de d. ministru-președinte în relațiunile nóstre, eu așa credŭ, că este de datorință a fiecărui adevĕratŭ patriotŭ, a recunósce, a esamina și a vindeca acelŭ rĕu, ér nu a-lŭ masca. Séu că dóră crede cineva — cu dlŭ ministru-președinte, că acelŭ rĕu dispare prin aceea, că se suprimă prin legĭ séu mĕsurĭ nedrepte? Tocmai din contră, elŭ prin acésta se sporesce.

De aceea eu suntŭ de părerea, nu cum on. d. Szilágy s'a esprimatŭ erĭ, că timpulŭ va veni, ci că timpulŭ a sositŭ, ca sĕ ne ocupămŭ de vindecarea acelui rĕu. Séu că dóră nu vedemŭ, cum prin tótă Europa, dér specialŭ în Orientŭ spiritele și popórele suntŭ in mișcare, o mișcare prin care esistența nóstră póte sĕ vină la pericolŭ. Și nimenĭ nu póte prevedé, că pericolulŭ când și din care parte se va iví. Datorința adevĕrațilorŭ patrioțĭ e decĭ, ca neamênatŭ sĕ se ocupe de cestiunea relelorŭ, morburilorŭ ce bântue viața nóstră politică, pentru că pericolulŭ orĭ când va sosi, sĕ ne găséscă unițĭ. Spre acestŭ scopŭ îmĭ voiu permite a propune unŭ adausŭ la propunerea onorabilului d. colegŭ D. Szilágyi.

Mai am o observațiune față de aceia, carĭ suntŭ în contra judicaturei Curiei în causele alegerilorŭ atacate cu protestŭ. Ei đicŭ, că judicatura Curiei (a supremului tribunalŭ din țéră) este derogătóre suveranității parlamentului. Eu din parte-mĭ credŭ, că autorității parlamentului derógă chiar judicatura sa în afacerile proprii! Eu din propria-mĭ esperiință sciu, că décă mai esistă în țéră nepreocupațiune, aceea este numai încă la supremulŭ tribunalŭ, numai încă pe membrii aceluia nu este cu putință a-i corupe ușorŭ. Ca de probă voi espune onorabilei camere esperiențele mele personale și vĕ vețĭ convinge pentru ce eu numai Curia regiă o ținŭ calificată d'a judecá în causele controverse politice.

Eu plătescŭ contribuțiune directă în trei cercurĭ electorale, apoi aflațĭ, că totușĭ numai cu ajutorulŭ judecătoriei Curiei sum în stare amĭ validita dreptulŭ de alegere, măcar că legea chiară este și prescrie recunóscerea aceluia din oficiu. Dér asculfațĭ motivele cu carĭ într'unŭ cercŭ óreșcare mi s'a denegatŭ dreptulŭ. Mĭ s'a đisŭ, că n'am fostŭ întrodusŭ în lista alegĕtorilorŭ, pentru că n'am făcutŭ de scire, cumcă acolo și numai acolo dorescŭ a'mĭ esercia dreptulŭ de alegere pentru dietă. Acestŭ motivŭ este de a dreptulŭ în contra legii cu tóte m'am supusŭ și am făcutŭ acea dechiarare oralminte. Credețĭ că mĭ-a folositŭ? De felŭ nu. Și motivulŭ nelegalŭ a mersŭ unŭ pasŭ mai departe: mĭ s'a đisŭ că n'am făcutŭ dechiararea în scrisŭ înaintea notarului séu a doi martorĭ. Și ér m'am acomodatŭ și am datŭ astfelŭ de dechiarare în scrisŭ și ér am fostŭ nebăgatŭ în sémă! Am reclamatŭ la Comitatŭ și am fostŭ respinsŭ, mai la urmă cu minunatulŭ motivŭ, că n'am doveditŭ cumcă în altŭ cercŭ n'așĭ fi înscrisŭ între alegĕtorĭ. Și a trebuitŭ sĕ iau calea recursului la Curia regiă, și acésta mĭ-a recunoscutŭ dreptulŭ, precum nicĭ nu se puté altfelŭ, și a demandatŭ înscrierea mea între alegĕtorĭ, dér în proximulŭ anŭ éră am fostŭ ștersŭ și de nou a trebuitŭ sĕ mergŭ acea lungă cale până la Curiă, ca sĕ-mĭ eluptŭ dreptulŭ. Dér am se vĕ spunŭ lucru și mai ciudatŭ. Atuncĭ, când prima dată sosi la comitatŭ recunóscerea prin Curiă a dreptului meu, subprefectulŭ acelui comitatŭ, după cum mi s'a descoperitŭ, în perplesitatea sa pentru acéstă recunóscere prin supremulŭ tribunalŭ, s'a adresatŭ unui fórte practicŭ june funcționarŭ întrebându-lŭ: nu s'ar puté apelá óre la ministrulŭ de interne contra judecății Curiei? (Mare ilaritate în stânga).

Vedețĭ până unde merge preocupațiunea și patima politică în administrațiunea nóstră publică; și încă mai este una, aceea, că printr'unŭ lungŭ șirŭ de anĭ, cu călcarea legii am fostŭ *l*ipsitŭ de dreptulŭ meu, făr' a fi însciințatŭ, ca sĕ potŭ reclamá! Astfelŭ se respectă drepturile nóstre naționalĭ de către aceia, carĭ constituescŭ partida politică domnitóre. Și décă mie mi se face astfelŭ de dreptate, care sciu se mĕ apĕrŭ, putețĭ se vĕ închipuițĭ, cum se tractéză cu bietulŭ poporŭ, care nu scie sĕ se apere, ér prin alții a se apĕrá costă banĭ. (În stânga aprobărĭ sgomotóse și strigărĭ: Este deplinulŭ adevĕrŭ.)

Acésta este caracteristica vieții publice la noi. Astfelŭ se decidŭ la noi cestiunile politice. Și de aceea đicŭ si repetŭ, că orĭ câtŭ de dreptŭ ar voi sĕ fiă parlamentulŭ nostru, în propriele sale cestiunĭ politice, nu póte fi nepreocupatŭ, dreptate numai dela curiă mai putemŭ aștepta, și décă dreptate voimŭ în causa alegerilorŭ contestate, numai curia póte fi chemată a judeca.

Dintr'altă parte, totŭ din drépta amŭ auđitŭ afirmându-se, că abusurile la alegerĭ suntŭ reciproce, adecă le facŭ și unii și alții. Ceva adevĕrŭ este în lucru, credŭ totușĭ că nu este tocmai așa; pentru că oposițiunea nu dispune de organele publice, de aparatulŭ funcționarilorŭ, dér nicĭ de banĭ în mĕsura guvernamentalilorŭ. Și încă una. Décă guvernulŭ care dispune de putere, n'ar începe, n'ar inscena și provoca abusurile, vĕ încredințezŭ, că oposițiunile n'ar cuteza a le înscena. A le oposițiunilorŭ suntŭ mai vĕrtosŭ întru paralisarea celorŭ guvernamentale, și de aceea guvernulă nu cutéză a le urmări și pedepsi.

Trecêndŭ la esența lucrului, la cestiunea prelungirii mandatului, convicțiunea mea este în acésta privință, că potŭ sĕ fiă aduse motive cumpĕnitóre și pentru mandatulŭ pe *trei* și pentru celŭ pe *cinci* anĭ, după împrejurărĭ, după cum le și auđirămŭ aicĭ în acéstă discusiune. Vorba e de *oportunitate*: însușĭ on. guvernŭ pune pondulŭ principalŭ pe oportunitate. Și eu din acestŭ punctŭ de vedere judecŭ proiectulŭ, dér eu altfelŭ considerŭ oportunitatea. După mine oportunŭ s'ar puté đice acestŭ proiectŭ de lege, décă legea nóstră electorală și parlamentavismulŭ nostru alte defecte mai marĭ și maĭ grave n'ar avea. Dar când cu toții recunóscemŭ, că avemŭ înaintea nóstră unŭ pacientŭ ale cărui plumânĭ suntŭ atacate, nu-i este sănătósă nicĭ inima, nu-i este bunŭ nicĭ stomachulŭ, ba dóră chiar nicĭ creerii nu

---

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului și presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Fine)

6 Petru Vladŭ jun. din Codlea, a absolvatŭ scólele normale și cursulŭ de unŭ anŭ 1853—23 Iun. 1865, se đice că a fostŭ otrăvitŭ de Alex. Lazarŭ din Codlea. 7. Ioanŭ Morariu din Feldióră (comit. Brașovŭ), a absolvatŭ 4 cl. gimn. și cursulŭ teologicŭ de 3 anĭ, 26 Decem. 1865—30 Sept. 1880, a avutŭ o purtare exemplară ca parochŭ.*) 8. Iosifŭ Comanescu din Veneția de josŭ (comit. Făgăr.) dela 1 Oct. 1880 servesce și ađĭ ca parochŭ a studiatŭ 8 cl. gimn., făcênd maturitatea, și cursulŭ teologicŭ de 3 anĭ, a funcționatŭ mai înainte în Ghimbavŭ 10 anĭ ca învĕțătorŭ dintre carĭ 3 și ca capelanŭ

Invĕțătorii dela scóla conf. gr. or. din Codlea.

dela an. 1800 până la 1 Sept. 1885.

1. Preda Munteanu, loculŭ nascerei necunoscutŭ, cualificațiunea necunoscută, a funcționatŭ dela 1795—1810, salarŭ a avutŭ: unŭ sfanțŭ dela fiecare copilŭ pe anŭ, a datŭ lecțiunĭ în casa sa nefiindŭ scólă. 2. George Ilea aluĭ Popoviciu din Codlea (comit: Brașovŭ), cualif. nec. 1810—1812, salarŭ: 1 sfanțŭ de copilŭ. 3) Iacobŭ Boerŭ din Codlea, abs.: scolile grănițărescĭ, 1812—1838, scóla a ținut'o în casă închiriată până la 1820. 3. George Pascu Bălanŭ din Codlea, cualif. necun., 1839—1843, salarŭ: 1 sfanțŭ de copilŭ. 5. Alesandru Pascu Bălanŭ din Codlea, cualif. necun., 1844—1848, salarŭ: 1 sfanțŭ de copilŭ. 6. Ioanŭ Ilea Cantorulŭ din Codlea cualif. necun., 1848—1852. 7. Ioanŭ Boerŭ, în cl. I din Ohaba (comit. Făgărașŭ,) abs. 2 clase gimn. și cursulŭ pedagogicŭ, 1853—1861, salarŭ: 80 fl., dela 1853—1857 și 100 fl. dela 1857—1861 (celŭ de ântêiu învĕțătorŭ plătitŭ din cassa allodială în țéra Bârsei) și 40 cr. de copilŭ. 8. Petru Vladŭ jun. ca adjunctŭ, din Codlea, abs. scolile grănițărescĭ din Țințarĭ, 1858—1865, salarŭ: 80 fl. din cassa allodială și 40 cr. de copilŭ. 9. Ioanŭ Iliescu în cl. I. din Codlea, abs. 4 cl. gimn., 1861—1869, a demisionatŭ, salarŭ: 105 fl. din cassa allodială și 40 cr. de copilŭ. 10. Ioanŭ Morarŭ ca adj., parochŭ și invĕțătorŭ, abs. 4 cl. gimn. și cursulŭ clericalŭ, 1866—1868, salarŭ: 80 fl. din cas. al. și 40 cr. de copilŭ. 11. Alesandru Ilea adj. din Codlea, abs 3 cl. gimn. 1868—1869, salarŭ 80 fl., a muritŭ înecatŭ într'unŭ lacŭ la Fundarĭ în România. 12. Costandinŭ Pascu cl. I din Codlea, abs. 4 cl. gimn., 1869—1870, salarŭ: 105 fl., a trecutŭ în România cu tótă familia 1870. 13. Ioanŭ Boerŭ cl. I din Ohaba (comit. Făgărașŭ), abs. 2 cl. gimn. și curs. preparand., 1870—1875, salarŭ: 1870—1873, 150 fl. 1873—1877, 180 fl. 1877—1885 200 fl. și 40 cr. de copilŭ. 14. Ioanŭ Morarŭ ca adj., parochŭ localŭ, cualif. necun., 1869—1874; salarŭ: 1870—1873, 130 fl.; 1873—1874, 150 fl. și 40 cr. de copilŭ. 15. Gerasimŭ Comanescŭ ca adj. din Nou-ungurescŭ (comit. Brașovŭ) cualif. necunoscută, 1874—1876, salarŭ: 150 fl. și 40 cr. de copilŭ. 16. Ioanŭ Ilea cl. II, din Codlea, abs. 4 cl. gimn., 1876—1885, salarŭ: 1876—1877, 150 fl.; 1877—1885, 200 fl. și 40 cr. de copilŭ.

Epitropii primarĭ ai bisericei gr. or. din Codlea.

dela an. 1811—1885.

1. Onea alui Ioanŭ Mamaligă, a funcționatŭ dela 1811—1815; sub elŭ s'a reparatŭ coperișulŭ bisericei la 1812. 2. Bucurŭ Ilea, 1815—1817. 3. Vasile Mamaligă, 1817—1826; sub elŭ s'a pusŭ fundamentŭ la scóla cea de ântêiu în a. 1820 și s'a gătatŭ în 1824. 4. George Mămăligă, 1826-1836. 5. Ioanŭ Pascu Thoma, 1836 1847. 6. Ioanŭ Lazarŭ 1853—1857. 7. Ioanŭ Vulcăneanu, 1857—1858. 8. Ioanŭ Lazarŭ, 1858—1868. 9. Ioanŭ Cârstolovanŭ, 1868—1869, alesŭ în loculŭ lui Ioanŭ Lazarŭ, fiindŭ Lazarŭ arestatŭ. 10. Irimie Lazarŭ, 1869 până la 1873; s'a făcutŭ edificiu nou de scólă în a. 1871. 11. Nicolae Florea, 1873—1885; în decursŭ de 7 anĭ (1873—1880) s'a spesatŭ din cassa bisericei peste 536 fl. 68 cr. fără a se fi specificatŭ pentru ce scopŭ s'a spesatŭ.

*) Cei de sub punctulŭ 1—4 și 6—7 au rĕposatŭ fiindŭ în funcțiune, celŭ de sub p. 5 a fostŭ destituitŭ.

Amorulŭ prin nasŭ.

(O dare de sémă de Aurel Tincu, stud. med.)

Puține đile au trecutŭ de cândŭ renumitulŭ profesorŭ și mirositorŭ de suflete, Dr. Iäger, a trebuitŭ se părăséscă Viena, fără ai succede a pune 'n pracsă teoria sa asupra pilulelorŭ de Antropin. E curiosŭ, că tocmai acum unŭ alŭ doilea apostolŭ alŭ teoriei despre mi-

suntŭ de totŭ cum se cade, şi ne vine mediculŭ şi căutându-'lŭ ne ḑice: »*au nu vedeţĭ că acestŭ individŭ n'are pĕrŭ destulŭ pe capŭ, lasŭ că-i facŭ eu o perucă şi apoi o sĕ vedeţĭ ce imposantŭ are sĕ fiă!*« eu pe astfelŭ de medicŭ nu-lŭ potŭ urma, eu acésta oportunitate nu-o potŭ recunósce, adecă on. guvernŭ unŭ proiectŭ de lege prin care sĕ se corégă marile scăderĭ ale legei electorale, şi atuncĭ bucurosŭ voiu recunósce că oportunŭ este a ne ocupa şi de prelungirea mandatului.

Avêndŭ tóte acestea în vedere, precum fórte la locŭ aflu propunerea onorabilului d. condeputatŭ *Irányi*, intregită cu amendamentulŭ amicului meu *Truţa*, încă şi mai corĕspunḑĕtóre recunoscŭ propunerea d-lui D. *Szilagyi* numai câtŭ nu mĕ mulţămescŭ a lăsa viitorului vindecarea celorŭ mai grave defecte materiale în legea electorală, ci dorescŭ a se ocupa de acésta vindecare ancheta propusă de dênsulŭ Écă decĭ adausulŭ meu la propunerea onorabilului d. *D. Szilagyi*:

»*Se îndrumă totdeodată Comisiunea ce se va delega ca sĕ se ocupe şi d'aceea întrebare: óre n'ar fi la timpŭ a se pune capĕtŭ acelei anomale situaţiunĭ, necompatibile nicĭ cu idea modernă de stătŭ, nici cu egalitatea de dreptŭ a cetăţenilorŭ, în care aaomală situaţinne, pe basa unei legĭ electorale escepţionale, în părţile transilvane încă şi aḑĭ în vigórei partea prevalentă a locuitorilorŭ esehisă este din cadrulu vieţii publice, şi a aduce în acésta privinţă unŭ proiectŭ de lege spre reformarea legei electorale.*

STATISTICĂ SCOLARĂ.

Desvoltarea şi rĕspândirea instrucţiunii între locuitorii comunelorŭ rurale (sătescĭ) a fostŭ şĭ este una dintre preocupaţiunile principale ale tuturorŭ bărbaţilorŭ de statŭ, câtŭ şi ale altorŭ ómenĭ, carĭ au dorinţa ferbinte, de a vedé odată populaţiunea rurală scósă din starea de ignoranţă, în care se află. Starea învĕţămêntului primarŭ ruralŭ ne arată progresulŭ, ce l'a făcutŭ poporulŭ pe calea culturii şi a civilisaţiunii. In tóte statele te facŭ în fiecare anŭ rapórte despre starea învĕţămêntului de către ministrii instrucţiunii publice către parlamente. Ministrulŭ ungurescŭ a făcutŭ şi în anulŭ acesta raportŭ despre starea învĕţămêntului în tóte scólele din regatulŭ Ungariei pe anulŭ 1883: Din raportŭ vomŭ estrage unele date mai momentóse.

In comunele rurale cu privire la limba, în care sĕ predă instrucţiunea erau în 1869 scóle cu limbă maghiară 5819, cu limbă nemţéscă 1232, cu limba croată-vencică 93, cu limba românéscĕ 2569, cu limba slovacă 1822, cu limba sêrbéscă, 156, cu limba ruténă-bulgară 473, cu două limbĭ amestecate cu cea maghiară 1467, cu trei limbĭ amestecate cu unguresce 165. In anulŭ 1884 au fostŭ scóle cu limba maghiară 7938, cu limba germană 676, cu limba română 2569, cu limbă slovacă 1378, cu limbă sêrbéscă 247, cu limbă croată 80, cu limbă ruteno bulgară 268, cu limbă italiană 9, cu limbă amestecată cu cea ungurésca 2766.

Din acestŭ raportŭ se vede, că scólele cu limbă maghiară s'au înmulţitŭ multŭ mai tare, decâtŭ celelalte. Décă esaminămŭ numĕrulŭ scólelorŭ românescĭ din anulŭ 1869, carĭ făceau 2569, cu numĕrulŭ scólelorŭ din anulŭ 1884, de 2843, atuncĭ se constată că scólele s'au îmulţitŭ la Românĭ în timpŭ de 15 anĭ cu 274 de scóle sătescĭ. Acestŭ progresŭ îmbucurătorŭ ne arată în modŭ evidentŭ, că poporulŭ românŭ deşi despoiatŭ de tóte drepturile politice-naţionale şi sărăcitŭ prin contribuţiunile cele marĭ şi grele şi nesprijinitŭ cu nicĭ unŭ banŭ din partea statului, totuşĭ face mereu scóle din banii sĕi propri, şi pe aceste caută a le şi provedé atâtŭ cu învĕtătorĭ calificaţĭ, câtŭ şi cu cele necesare. Pretensiunile pentru o scólă bună suntŭ astăḑĭ fórte marĭ în tóte privinţele. Romånii pe lângă tóte greutăţile, ce li se opunŭ din tóte părţile, dér mai cu sémă din partea organelorŭ guvernului, totuşĭ mergŭ încetŭ, dér sigurŭ înainte pe calea culturei naţionale. Se fiă adversarii noştri în asemenea împrejurărĭ, ca Romånii de multŭ s'ar fi prăpăditŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

VOLO, 14 Decemvre. Mai multe familii au sositŭ aci venindŭ din Prevosa şi din Janina, unde începe a se produce o mişcare seriósă de emigraţiune. *O acţiune din partea Muntenegrului pare iminentă.*

BELGRADŬ, 14 Decemvre. — Se ḑice că ministrulŭ de rĕsboiu ar fi declaratŭ, că *Sərbia* se vede obligată a *recunósce unirea celorŭ două Bulgarii*, dar că prinţulŭ *Alexandru trebuə sĕ renunţe la o despăgubire de rĕsboiu. Prinţulŭ Alesandru va lua în fine titlu de rege alŭ Bulgarilorŭ, ér Serbia va primi ca compensaţiune districtulŭ Vidinului.*

DIVERSE.

Contra-presemne de timpŭ. — 1) Când femeia a întârḑiatŭ 15 minute cu masa, atuncĭ şi în ḑilele mai frigurόse se póte semnala o furtună. 2) Cand femeia refusă de a fi socotită de bărbatŭ numai ca bucătărésă, atuncĭ de regulă va bate furtună şi va fi timpŭ mai îndelungatŭ înoratŭ şi rece. 3) Când se întêmplă sĕ cheltuiască femeia ceva mai multŭ decâtŭ i-a hotărîtŭ bărbatulŭ, atuncĭ ne stă înainte o tempestate cu grindină. 4) Când femeia s'abate câtuşĭ de puţinŭ dela rolulŭ ei de bucătăreasă, atuncĭ cu tóte îngrijirile ei, ca masa şi albiturile sĕ le aibă bărbatulŭ la timpulŭ hotărîtŭ, totuşĭ dacă vede că ea ii este egală lui atuncĭ femeia póte fi sigură că numai decâtŭ îi va ninge în sînŭ. *C. E.*

***

Datine albaneze. — Albanesele, renumite pentru frumseţa lorŭ, au unŭ semnŭ caracteristicŭ în podóba lorŭ. Ele îşĭ învĕlue capulŭ cu unŭ vĕlŭ finŭ în patru dungĭ, ce-lŭ pironescŭ de chică cu unŭ acŭ de argintŭ. La ambele capete ale acelui acŭ se găsesce câte o mână, la feciόre mâna este deschisă, la femeile măritate e închisă acea mână. Din acestŭ semnŭ se scie dară dacă mâna frumósei purtătóre de acŭ este liberă séu ba.

***

A înviatŭ. — In 4 Decemvre n. pe unŭ funcţionarŭ alŭ poliţiei din Paris l'a cercetatŭ unŭ tînĕrŭ, care fórte mare asemĕnare are cu defunctulŭ prinţŭ fiulŭ lui Napoleon alŭ III-lea. Din uşurătatea şi fineţea cu care vorbea tênĕrulŭ, sĕ vedea, că a avutŭ o escelentă educaţiune. „Eu suntŭ prinţulŭ împĕrătescŭ" ḑise elŭ funcţionarului, „fiulŭ legitimŭ alŭ lui Napoleon alŭ III-lea şi alŭ împĕrătesei Eugenia. Lumea m'a considerată de mortŭ. In faptŭ însĕ, am fostŭ prisonierulŭ Zuluşilorŭ. Am călĕtoritŭ întréga Africă, am trecutŭ Marea Mediterană şi am debarcatŭ în Marsilia, unde am lucratŭ mai mulţĭ anĭ incognit'o, pentru că sĕrăcia şi maiestatea mea nu mi-au permisŭ ca sĕ păşescŭ înaintea mumei mele. Odată însĕ totuşĭ am convenitŭ cu dênsa în Viena la mormêntulŭ impĕratului Maximilianŭ. Agitaţiunea ce m'a cuprinsŭ fù atâtŭ de mare, încâtŭ la momentŭ am leşinatŭ. Impĕrătésa m'a ridicatŭ şi a îngrijitŭ de mine; însĕ când mi-am revenitŭ în fire a dispărutŭ. Viu dela ambasada englesă, pe care am rugat'o, ca sĕ mĕ transpórte în Anglia, neavêndŭ eu nicĭ unŭ banŭ. Ambasadorulŭ mĭ-a refusatŭ orĭce ajutorŭ. Bagagiulŭ meu e la gara de nordŭ. Vĕ rogŭ sĕ mĕ conduceţĭ acolo şi sĕ-mĭ anticipaţĭ suma necesară, ca sĕ potŭ merge mai departe. Maiestatea sa împĕrătésa, mamă, vĕ va întórce suma." Funcţionarulŭ cerù scrisorile tînĕrului şi elŭ îi arĕtă o cărticică de lucru care era făcută pe numele unui tînĕrŭ orologierŭ în vêrstă de 23 anĭ, anume Pollak. Pretinsulŭ fiu alŭ lui Napoleonŭ susţinea, că acéstă cărticică a primit'o dela unŭ prietenŭ alŭ sĕu, ca sĕ pótă călĕtorĭ incognit'o. Funcţionarulŭ, firesce, n'a pututŭ sĕ facă altceva decâtŭ a'lŭ transporta în casa nebunilorŭ. Când s'a despărţitŭ de funcţionarŭ a ḑisŭ înviatulŭ fiu alŭ lui Napoleonŭ: „Ai grijă, domnulŭ meu, d-ta nu facĭ bine, cedezĭ presiunei secrete a verilorŭ mei, sciu bine că Louis şi Victor oftéză după loculŭ meu. O, de ar mai trăi Rouher, dta n'ai face astfelŭ cu mine!"

***

O fotografiă binenimerită. — Mare nenorocire l'a ajunsŭ pe unŭ orăşelŭ din Siberia, cu aceea că mórtea crudă a curmatŭ viaţa primarului. Comercianţii de acolo carĭ îlŭ iubeau fórte multŭ, au doritŭ ca trăsurile feţei sale se fiă eternisate şi pentru acestŭ scopŭ s'au adresatŭ la d. Scotti, profesorŭ de pictură şi desemnŭ la universitatea din Moscva. I-au adresatŭ o scrisóre clasică cu următorulŭ conţinutŭ: »Cetăţenii recunoscĕtorĭ ai oraşului G., voindŭ a eternisa memoria primarului lorŭ iubitŭ, rógă scóla de pictură a oraşului Moscva ca sĕ-lŭ desemneze în mărime naturală. Trimitemŭ totdeodată 200 ruble şi descrierea fisionomiei defunctului.« Acestei scrisorĭ fù adnexată o foiţă, în care erau scrise următórele: „Etatea-i e de 52 anĭ şi 6 lunĭ, lungimea corpului: 2 arsinĭ 9¼ versocĭ, pĕrulŭ şi sprâncenele sale suntŭ cam roşie, ochii vênăţii, nasulŭ, gura şi bărbia regulate, semne caracteristice: vorbesce pelticŭ (bâlbăie).« Profesorulŭ Scotti a însărcinatŭ cu acéstă ucrare pe unŭ învĕţăcelŭ alŭ sĕu, Astracow, care e cunoscutŭ ca celŭ mai glumeţŭ tînĕrŭ din scóla de pictură. Astracow peste vr'o câteva ḑile a gătitŭ tabloulŭ şi l'a trimisŭ comercianţilorŭ din G. Peste vr'o două sĕptĕmânĭ a primitŭ Scotti o nouĕ scrisóre din Siberia, în care familia defunctului şi comercianţii din G. îşĭ esprimă artistului mulţămita lorŭ adâncă pentru fotografia binenimerită!

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 15 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.44	Vênd.	8.59
Argint românesc	»	8.40	»	8.46
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9 99
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.39
Imperialĭ	»	11.20	»	11.80
Galbenĭ	»	5.94	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.50	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

rosŭ păşeşte în publicitate cu unŭ opŭ, intitulatŭ: „Le parfum de la femme et le sens olfactif dans l'amour« (Parfumulŭ femeei şi simţulŭ mirosului în amorŭ). Acestŭ alŭ doilea profetŭ alŭ »sciinţei mai înalte despre mirosŭ« este francesulŭ Augustinŭ Galopin, profesorŭ de universitate' şi aşa s'ar cădea sĕ 'ı credemŭ tóte chiar şi décă ne vorbesce de amorŭ, de amorulŭ prin nasŭ.

Intr'adevĕrŭ profesorului Galopin i-a succesŭ a descompune amorulŭ pe cale chemico-analitică în atóme şi molecule, şi cu metoda sciinţei esacte a doveditŭ că inima în cestiunĭ de dragoste nu ia parte absolutŭ de locŭ, ci că motorulŭ principalŭ este — nasulŭ, şi numai prin elŭ suntemŭ în stare a gusta plăcerile şi amărăciunile amorului. Profesorului Galopin i-a succesŭ a argumenta: pentru ce unŭ omŭ, respective bărbatŭ, este atrasŭ de cutare femeiă, care póte nu e chiar frumósă, şi nu de alta, care dispune de o frumseţă mai mare.

Dupĕ prof. Galopin momentulŭ decisivŭ în amorŭ este mirosulŭ, séu ceea ce numesce prof. Dr. Iäger „amorulŭ omenescŭ«. Décă se iubescŭ doi inşĭ însemnéză, că ei sĕ mirósă bucurosŭ unulŭ pe altulŭ. Fiă-cărui amorŭ îi premerge o afecţiune a nervilorŭ de mirosŭ, despre care acţiune noi suntemŭ mai multŭ séu mai puţinŭ consciĭ. Mirosulŭ este decĭ antemergĕtorulŭ amorului, ér aerulŭ — adevĕratulŭ „Postillon d'amour« (postalionulŭ de dragoste).

Aşa Calopin ne'nvéţă, că fiăcare amorŭ adevĕratŭ îşĭ ia drumulŭ spre inimă — prin nasŭ, că noi iubimŭ prin nasŭ, tocmai aşa cum vorbimŭ câte odată prin nasŭ; şi pe basa teoriei lui e urmare logică, că aşa numitele căsătorii din convenienţă séu făcute din causa banilorŭ suntŭ astfelŭ de legăturĭ, la carĭ nasului i se impune silă séu nefiindŭ întrebatŭ are o posiţiune neutrală. Chiar vechii Romanĭ ḑiceau despre banĭ: Non olet.

In deducţiunile sale interesante, prof. Galopin descompune amorulŭ şi pe amoresaţĭ în parfumurile lorŭ respective. Multe femei mirósă a moşusŭ şi cine le iubesce, dovedesce că parfumulŭ sĕu de predilecţiune este moşus. Altele mirósă a ambră (aphrodisiacum), şi mai alesŭ blondinele. Femeile brunete rĕspândescŭ unŭ mirosŭ a viorele. Sĕ 'nţelege de sine, că suntŭ de considerată mirosurile naturale şi nu artificiale. Simţulŭ mirosului este cum am ḑisŭ decĭ „firulŭ conducĕtorŭ« alŭ simţului numitŭ amorŭ şi „Un nez d'esprit", (unŭ nasŭ de spiritŭ) cum ḑice Galopin — nicĭ când nu sĕ înşélă, séu fórte arareorĭ.

Se 'nţelege de sine, că mirosulŭ încă este supusŭ influinţii ce o esercită împrejurările. Aşa mirosulŭ ce-lŭ respândescŭ brunetele se modifică printr'unŭ simţémêntŭ de mânia, tocmai aşa cum se schimbă mirosulŭ de ambră alŭ blondinelorŭ prin grije şi nĕcazŭ. Lacrămile slăbescŭ tăria parfumului, simţĕmintele de bucuriă îlŭ mărescŭ, éră influinţa electrică îlŭ face câtŭ mai intensivŭ: „Décă se apropiă o furtună, ḑice Galopin, atuncĭ celŭ mai nefericitŭ amoresatŭ póte deveni norocosŭ, pe cândŭ cu prima picătură de plóiă, ce cade, cadŭ şi speranţele".

Esistă apoi şi referinţe secrete între tăria şi decursulŭ unui amorŭ şi între funcţiunile mirosului. Galopin a observatŭ, că aceia, carĭ preferă mirosulŭ de viorele şi ambră, iubescŭ cu mai multă gingaşiă şi timpŭ mai multŭ, decâtŭ amatorii parfumului de moşusŭ. Simţurile séu mai bine ḑisŭ simţĕmintele celorŭ din urmă suntŭ mai pasionate, mai puternice,—dér şi mai superficiale.

Tóte câte suntŭ pe pămêntŭ mirósă într'unŭ modŭ deosebitŭ, cu alte cuvinte, orĭce îşĭ are mirosulŭ sĕu particularŭ, propriu. Fiecare morbŭ are altŭ mirosŭ. Nebunulŭ mirósă altfelŭ ca omulŭ cu mintĕ, burlaculŭ éraşĭ altfelŭ ca omulŭ căsătoritŭ.

Causa amorului o arată prof. Galopin analisând'o pe cale şi metodă chemică. Atâtea şi atâtea atóme mirositóre sbóră prin aerŭ, cadŭ pe unŭ nervŭ simpaticŭ alŭ mirosului şi — amorulŭ e gata.

Teoria statorită de prof. Galopin şi esplicată prin metodulŭ sĕu scienţificŭ e de o însemnătate fenomenală şi de o estensiune nemărginită, care până astăḑĭ încă nu s'a pututŭ hotărî. Inima a căḑutŭ din valóre până la unŭ minimum, şi poeţii şi autorii carĭ până acuma s'au ocupatŭ specialŭ şi mai multŭ ca alţii cu ea, o vomŭ lăsa-o la o parte şi anume în partea stîngă şi vorŭ fi siliţĭ a întrebuinţa alte frase. Aşa d. e. nu vorŭ mai ḑice: „Şi ea a oferitŭ alesului inima", nu, ci: „Ea a oferitŭ asociatului ei de mirosŭ nasulŭ pentru tótă viéţa". Ce nĕcazŭ vorŭ avé în viitorŭ poeţii, ca sĕ afle rima potrivită pentru nasulŭ unei fete amoresate!

Unŭ triumfŭ însĕ alŭ sciinţei celei nouĕ va fi atuncĭ, când scrisorile de amorŭ se vorŭ fini cu cuvintele:

„Scumpă copilă! Mirosulŭ tĕu îmbĕtătorŭ de ambră, séu moşusŭ, — dupĕ cum va fi copila blonda séu brunetă — m'a nimeritŭ. Ridicătura feţii mele nu se póte ascunde de influinţa parfumului ce rĕspândescĭ, eu îţĭ depunŭ decĭ nasulŭ la piciórele tale şi rĕmânŭ în vecĭ alŭ tĕu."

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	99 70
Rentă de hârtiă 5%	91.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109 50
Bonurĭ rurale ungare	102
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 20
Bonurĭ rurale transilvane	103
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115 70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.—
Renta de hârtiă austriacă	82 80
Renta de arg. austr.	83 50
Renta de aurŭ austr.	109. —
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	297.70
Act. băncei de creditŭ austr.	294 50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	9 97
Mărcĭ 100 împ. germ.	65 78
Londra 10 Livres sterlinge	125.75

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 2 Decemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	86	87
Renta rom. amort. (5%)	90½	91¾
» convert. (6%)	83	84
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	101½	102½
» " " (5%)	85½	86
» » urban (7%)	96½	97
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca naţională a României	1050	1076
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ	16.	17
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.03

Nr. 14046—1885. 2—3.

PUBLICAŢIUNE.

In sensulŭ statutului de hotarŭ alŭ comitatului Braşovŭ, aprobatŭ de Inaltulŭ locŭ, are sĕ se alégă cu maioritate de voturĭ pentru hotarulŭ Braşovului, din sênulŭ posesorilorŭ de pământŭ de pe acestă hotarŭ, o comisiune pentru supraveghierea hotarului constătătóre din 9 membrii pentru durata de 3 anĭ.

Fiecare posesorŭ de pământŭ póte fi alegĕtorŭ în următórea proporţiune:

Posesorulŭ dela 1—5 jugăre are 1 votŭ, posesorulŭ dela 6—10 jugăre are 2 voturĭ, posesorulŭ dela 11—20 jugăre are 3 voturĭ, posesorulŭ dela 21—30 jugăre are 4 voturĭ, posesorulŭ dela 31—40 jugăre are 5 voturĭ.

Spre scopulŭ esecutărei acestei alegerĭ se statoresce

o adunare a posesorilorŭ de pământŭ, pe 21 Decemvre 1885, înainte de prânzŭ la 8 óre în casa sfatului din piaţă.

La acéstă adunare şi alegere potŭ ca sĕ participe numai posesorii de pământŭ de pe hotarulŭ Braşovului, şi aceĭ, carĭ voiescŭ sĕ participe la acéstă adunare, au ca sĕ se legitimeze ca posesorĭ de pământŭ înaintea comisiunei, aflătóre în amintita zi dela **8—11** óre in casa sfatului, prin ascernerea estraselorŭ cărţilorŭ funduare, libele de posesiune séu alte documente, precum: contracte de cumpĕrătŭ, cărţĭ de 'mpărţélă dându-se pe basa acestorŭ documente fiecărui alegĕtorŭ din partea comisiunei unŭ certificatŭ de alegere, pe lângă amintirea numĕrului de voturĭ, ce i se compĕtŭ.

Acestŭ certificatŭ de alegere îndreptăţesce după aceea pe fie-care, care se află în posesiunea certificatului, ca sĕ participe şi sĕ-şĭ dé voturile în şedinţa posesorilorŭ de pământŭ ce are sĕ se ţină în casa sfatului din piaţă în aceeaşĭ ḑi dela 11—12 óre înainte de prânzŭ eventualmente după prânzŭ dela 3—6 óre.

Corporaţiunĭ şi femei îşĭ potŭ esercita dreptulŭ de votŭ prin plenipotenţiaţĭ; minorenii şĭ aceĭ de sub curatelă prin epitropii lorŭ.

Braşovŭ, 5 Decemvre 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 45	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.55	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 54	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	--
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.44
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	--
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	--
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	--
Cluşiu (	—	10.06	5.05	6.43	--
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	--
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	--
Blaşŭ	6.09	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	--
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucuresci	—	11.35	—	—	9.4

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 54
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.04

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11 27	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1.35	9.15

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.